

Instrukcja tworzenia i działania gromady, drużyny, kręgu i klubu specjalnościowego

Spis treści

Postanowienia ogólne	3
Sprawy członkowskie	5
Gromada/drużyna.....	5
Rozpoczęcie działalności	5
Funkcyjni.....	6
System pracy	8
Zasady kierowania jednostką	8
Specjalność	9
Dokumentacja.....	10
Postanowienia dotyczące gromad/drużyn nieprzetartego szlaku	11
Krąg akademicki	12
Rozpoczęcie działalności	12
System pracy	13
Zasady kierowania jednostką	13
Dokumentacja.....	14
Krąg instruktorski, starszyzny, seniorów	14
Rozpoczęcie działalności	14
System pracy	15
Zasady kierowania jednostką	15
Dokumentacja.....	15
Harcerski klub specjalnościowy.....	16
Rozpoczęcie działalności	16
System pracy i zasady kierowania jednostką	16
Dokumentacja.....	17
Zakończenie działalności jednostki	17
Finanse i gospodarka majątkowa jednostki.....	18
Biwaki	19
Załączniki.....	20

Postanowienia ogólne

1. Celem niniejszej instrukcji jest określenie zasad tworzenia, funkcjonowania i rozwiązywania: gromady zuchowej, drużyny harcerskiej, drużyny starszoharcerskiej, drużyny wędrowniczej, drużyny wielopoziomowej, kręgu akademickiego, kręgu instruktorskiego, kręgu starszozyny, kręgu seniorów i harcerskiego klubu specjalnościowego.
2. Postanowienia niniejszej instrukcji, w których mowa o harcerzu, harcerzu starszym, wędrowniku, członku starszozyny, instruktorze, drużynowym, seniorze, stosuje się odpowiednio do harcerki, harcerki starszej, wędrowniczki, członkini starszozyny, instruktorki, drużynowej i seniorki.
3. Definicje:
 - 1) gromada zuchowa - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci należące do zuchowej grupy metodycznej;
 - 2) drużyna harcerska, starszoharcerska, wędrownicza - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci i młodzież należące do grupy metodycznej odpowiednio: harcerskiej, starszoharcerskiej, wędrowniczej;
 - 3) drużyna wielopoziomowa - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci i młodzież należące do więcej niż jednej grupy metodycznej;
 - 4) krąg akademicki - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP, której członkami są wędrownicy, instruktorzy i członkowie starszozyny studiujący lub w inny sposób związani ze środowiskiem akademickim; według zasad określonych dla kręgów akademickich funkcjonują również kręgi kleryckie;
 - 5) krąg instruktorski, starszozyny, seniorów - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP, której członkami są instruktorzy i członkowie ZHP pełniący funkcje instruktorskie w rozumieniu Statutu ZHP, członkowie starszozyny i seniorzy;
 - 6) harcerski klub specjalnościowy (HKS) - jednostka wspierająca działalność wychowawczą prowadzoną w podstawowych jednostkach organizacyjnych ZHP poprzez zaoferowanie swym członkom możliwości rozwoju w wybranej specjalności; HKS nie jest podstawową jednostką organizacyjną w rozumieniu Statutu ZHP; według zasad określonych dla HKS funkcjonują również Harcerskie Grupy Ratownicze (HGR);
 - 7) gromada/drużyna Nieprzetartego Szlaku (NS) - jednostka NS, której szeregowymi członkami są członkowie *ZHP spełniający co najmniej jedno z poniższych kryteriów członkostwa w jednostkach NS:
 - a) dzieci, młodzież lub dorośli posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, kształtujący się i przebywający w specjalnych, integracyjnych i ogólnodostępnych: przedszkolach, szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych oraz młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, szkołach zorganizowanych w zakładach opieki zdrowotnej,
 - b) dzieci i młodzież z zakładów wychowawczych i poprawczych, kuratorskich ośrodków pracy z młodzieżą i ośrodków socjoterapeutycznych,
 - c) dzieci, młodzież i dorośli zamieszkujący w domach pomocy społecznej,
 - d) uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej skupiających dorosłe osoby niepełnosprawne,
 - e) pensjonariusze ośrodków wychowawczych,

- f) osoby, wobec których orzeczono niepełnosprawność, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
- 8) gromada/drużyna integracyjna - gromada/drużyna, której szeregowymi członkami są zarówno osoby spełniające kryteria członkostwa w jednostce Nieprzetartego Szlaku, określone w podpunkcie 7) powyżej, jak i osoby niespełniające tych kryteriów; jednostki integracyjne mogą mieć status jednostek Nieprzetartego Szlaku;
 - 9) jednostka - w niniejszej instrukcji oznacza gromadę, drużynę, krąg lub harcerski klub specjalnościowy;
 - 10) szef jednostki - osoba prowadząca podstawową jednostkę organizacyjną ZHP lub harcerski klub specjalnościowy, tj. drużynowy, komendant lub przewodniczący kręgu, przewodniczący harcerskiego klubu specjalnościowego;
 - 11) właściwy komendant - komendant hufca, komendant chorągwi lub Naczelnik ZHP, który ogłasza w rozkazie utworzenie danej jednostki;
 - 12) właściwa komenda - komenda hufca, komenda chorągwi lub Główna Kwatera ZHP kierowana przez właściwego komendanta;
 - 13) właściwy zespół wsparcia specjalnościowego - zespół wsparcia specjalnościowego w danej specjalności działający na poziomie hufca kierowanego przez właściwego komendanta; jeśli w hufcu tym brak takiego zespołu - odpowiedni zespół działający na poziomie chorągwi, do której należy ów hufiec, jeśli zaś i takiego zespołu brak - odpowiedni zespół wsparcia specjalnościowego Głównej Kwatery ZHP;
 - 14) liczebność jednostki - liczba członków ZHP mających przydział służbowy lub przynależność do danej jednostki;
 - 15) członek jednostki - członek ZHP mający przydział służbowy lub przynależność do danej jednostki;
 - 16) szeregowy członek gromady/drużyny - członek jednostki niepełniący w niej funkcji zastępowego, funkcyjnego gromady/drużyny, przybocznego bądź drużynowego;
 - 17) biwak - organizowana przez jednostki forma pracy z nocowaniem uczestników poza domem, pod warunkiem, że nie jest organizowana w ramach HALiZ (obóz/zimowisko).
4. Nadzór nad działalnością gromady, drużyny, kręgu i klubu sprawuje właściwa komenda. Działalność tych jednostek podlega także kontroli komisji rewizyjnych odpowiednich szczebli pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości, zgodnie z postanowieniami Statutu ZHP.
 5. Gromady, drużyny i kręgi akademickie uzyskują wsparcie programowo-metodyczne ze strony właściwej komendy.
 6. Gromady, drużyny, kręgi i kluby specjalnościowe mogą zrzeszać się w szczepach lub związkach drużyn. Zasady tworzenia i funkcjonowania szczepów określone są w odrębnych przepisach.
 7. Możliwe jest powoływanie jednostek ZHP działających poza granicami Polski. Utworzenie jednostki działającej za granicą wymaga zgody Naczelnika ZHP lub wyznaczonego przez niego przedstawiciela oraz działającej w danym kraju organizacji skautowej będącej członkiem WOSM/WAGGGS. Jednostki działające poza granicami kraju zrzeszają obywateli polskich mieszkających czasowo za granicą lub osoby pochodzenia polskiego pragnące kultywować związki z Polską.
 8. W dowolnym momencie istnienia jednostki właściwy komendant może na wniosek szefa jednostki nadać/zmienić jej nazwę.

9. Nowo powstająca jednostka może za zgodą właściwej komendy przejąć tradycje rozwiązanej dawniej jednostki, o ile wykaże powiązanie z tą jednostką (związek personalny, to samo miejsce działania, wspólne charakterystyczne metody działania itp.). Przejęcie tradycji jest traktowane jak wznowienie działalności dawniej jednostki po przerwie i kontynuowanie historii środowiska; nie zwalnia to nowo powstającej jednostki od przejścia okresu próbnego.

Sprawy członkowskie

10. Zasady uzyskania i zmiany przydziału służbowego oraz przynależności do jednostki określone są w Regulaminie spraw członkowskich ZHP.
11. Zasady opłacania i zbierania składek członkowskich określone są w uchwale Rady Naczelnej w sprawie podstawowej składki członkowskiej ZHP. Obowiązek opłacania podstawowej składki członkowskiej ZHP powstaje z chwilą złożenia deklaracji członkowskiej lub zgody na przynależność i uzyskania przydziału służbowego.
12. Jeśli wśród członków jednostki są instruktorzy inni niż szef jednostki, szef jednostki winien występować w wymaganym terminie do właściwego komendanta o zaliczanie im służby instruktorskiej zgodnie z odrębnymi przepisami.

Gromada/drużyna

Rozpoczęcie działalności

13. Warunkami utworzenia gromady/drużyny są:
- 1) uzyskanie zgody komendanta właściwego hufca,
 - 2) spełnienie przez drużynowego warunków określonych w pkt 21,
 - 3) zatwierdzenie w komendzie właściwego hufca programu pracy gromady/drużyny na okres próbny.
14. Komendant hufca powołuje gromadę/drużynę na okres próbny, nadaje jej numer i mianuje drużynowego, ogłaszając tę decyzję rozkazem. W przypadku gromady/drużyny Nieprzetartego Szlaku komendant hufca nadaje jej jednocześnie status jednostki NS, zaś w przypadku gromady/drużyny integracyjnej - może nadać jej status jednostki NS na wniosek drużynowego.
15. W momencie powołania gromady/drużyny komendant hufca udziela jej drużynowemu polecenie do przetwarzania danych osobowych członków gromady/drużyny, a drużynowy jest zobowiązany do podpisania oświadczenia o zachowaniu poufności.
16. Dla nowo powstającej gromady/drużyny okres próbny trwa od 2 do 6 miesięcy. W przypadku, jeśli drużyna powstaje poprzez nabór do zastępu kadrowego (tj., jeśli drużyna w pierwszym okresie istnienia będzie działać jako pojedynczy zastęp, z którego docelowo wyłonią się zastępowi kolejnych zastępów), okres próbny może być przedłużony do 12 miesięcy.
17. W trakcie okresu próbnego gromada/drużyna postępuje się nazwą zawierającą określenie „próbna”.
18. Warunkami pozytywnego zakończenia okresu próbnego są:
- 1) praca zgodna z odpowiednią metodyką według oceny właściwej komendy;
 - 2) pozytywna ocena realizacji programu pracy okresu próbnego przez właściwą komendę;

- 3) osiągnięcie liczebności minimalnej określonej w punktach od 35 do 40.
 - 4) w przypadku drużyny wędrowniczej - przedstawienie właściwej komendzie konstytucji drużyny; drużyna jest zobowiązana uwzględnić uwagi komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia konstytucji.
19. Jeśli wymagania wymienione w pkt 18:
- 1) zostaną spełnione, właściwy komendant zamyka okres próbny z wynikiem pozytywnym,
 - 2) nie zostaną spełnione w terminie określonym w pkt 16, okres próbny zostaje zakończony z wynikiem negatywnym, co jest równoznaczne z rozwiązaniem gromady/drużyny.
- Decyzje, o których mowa w ppkt 1) i 2) powyżej właściwy komendant ogłasza rozkazem.
20. Po zakończeniu okresu próbnego drużyna może ubiegać się o nadanie imienia (kampania „Bohater”) i przyznanie sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o imię i sztandar regulują odrębne przepisy.

Funkcyjni

21. Na funkcję drużynowego można mianować członka ZHP, który spełnia poniższe wymagania:
- 1) ukończył 18 lat; w uzasadnionych przypadkach właściwy komendant może powierzyć funkcję drużynowego osobie, która ukończyła 16 lat (wyjątek ten nie dotyczy drużynowego drużyny/gromady Nieprzetartego Szlaku);
 - 2) jest instruktorem ZHP; w uzasadnionych przypadkach właściwy komendant może powierzyć funkcję drużynowego osobie, która ma otwartą próbę przewodnikowską;
 - 3) ukończył kurs drużynowych metodyki odpowiedniej dla prowadzonej przez siebie drużyny; w przypadku drużyny wielopoziomowej ukończył kurs drużynowych jednej z metodyk reprezentowanych w drużynie i jest przygotowany w zakresie pozostałych metodyk reprezentowanych w drużynie;
 - 4) zawarł pisemne porozumienie wolontariackie w sprawie pełnienia funkcji;
 - 5) posiada ważny certyfikat „Safe from Harm”;
 - 6) zrealizował wszelkie niezbędne czynności w świetle prawa powszechnie obowiązującego, wymagane do pracy z dziećmi i młodzieżą;
 - 7) w przypadku gromad/drużyn NS i integracyjnych - ma wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy z dziećmi i młodzieżą z określonym rodzajem niepełnosprawności (ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).
22. Drużynowy:
- 1) odpowiada za:
 - a) bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny,
 - b) proces wychowawczy zachodzący w gromadzie/drużynie,
 - c) opracowanie programu pracy, jego realizację i ocenę,
 - d) prowadzenie dokumentacji gromady/drużyny, w tym prowadzenie ewidencji członków gromady/drużyny w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,
 - e) przetwarzanie danych osobowych zgodnie z przepisami prawa i Polityką ochrony danych osobowych,
 - f) zbieranie składek członkowskich i ich odprowadzanie,
 - g) gospodarkę finansową i majątkową gromady/drużyny,
 - h) pracę z przybocznymi, szóstkowymi, zastępowymi i patrolowymi,
 - i) współpracę z rodzicami i środowiskiem działania drużyny;
 - 2) przygotowuje swojego następcę;
 - 3) wydaje rozkazy;

- 4) dopuszcza członków gromady/drużyny do złożenia Obietnicy Zucha i Przymierzenia Harcerskiego;
 - 5) jeśli jest instruktorem ZHP, przyjmuje Obietnicę Zucha i Przymierzenie Harcerskie;
 - 6) bierze czynny udział w życiu hufca;
 - 7) dba o zapewnienie ciągu wychowawczego.
23. Drużynowemu w prowadzeniu gromady/drużyny pomaga przynajmniej jeden przyboczny. W gromadzie/drużynie koedukacyjnej przynajmniej jeden przyboczny jest innej płci niż drużynowy.
24. Zastępy prowadzone są przez przygotowanych do funkcji zastępowych.
25. Drużynowy mianuje rozkazem przybocznego/przybocznych, zastępowych, a w miarę potrzeb także innych funkcyjnych gromady/drużyny.
26. Jeżeli drużynowy jest niepełnoletni, właściwy komendant, w uzgodnieniu z drużynowym, wyznacza spośród członków ZHP pełnoletniego opiekuna drużynowego. Opiekun, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, realizuje swoje zadania do momentu osiągnięcia pełnoletności przez drużynowego. W uzasadnionych przypadkach opiekunem drużynowego może zostać wolontariusz spoza ZHP. Wymagania, które musi spełniać opiekun, opisane są w pkt 27.
27. Opiekun niepełnoletniego drużynowego musi spełnić poniższe wymagania:
- 1) ukończył 18 lat,
 - 2) zawarł pisemne porozumienie wolontariackie w sprawie pełnienia roli opiekuna drużynowego,
 - 3) posiada ważny certyfikat Safe from Harm,
 - 4) przekazał do właściwego komendanta hufca zaświadczenie o niekaralności,
 - 5) posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie pełnienia obowiązków opiekuna - dotyczy osób niebędących członkami ZHP,
 - 6) zrealizował wszelkie niezbędne czynności w świetle prawa powszechnie obowiązującego, wymagane do pracy z dziećmi i młodzieżą.
28. Zadania opiekuna niepełnoletniego drużynowego:
- 1) odpowiada za bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny,
 - 2) odpowiada za gospodarkę finansową i majątkową gromady/drużyny, w tym prowadzenie wymaganej dokumentacji,
 - 3) odpowiada i nadzoruje przetwarzanie danych osobowych zgodnie z odrębnymi przepisami.
29. Drużynowy zamierzający przekazać gromadę/drużynę następcy zgłasza ten fakt właściwemu komendantowi.
30. Nowy drużynowy obejmuje funkcję z chwilą powołania go w rozkazie właściwego komendanta.
31. Postanowienia punktów 29 i 30 stosuje się odpowiednio w przypadku wyboru nowego drużynowego przez drużynę wędrowniczą.
32. Przekazanie dokumentacji, majątku oraz wszelkich informacji związanych z funkcjonowaniem gromady/drużyny następuje w obecności właściwego komendanta lub osoby przez niego upoważnionej nie później niż 14 dni od momentu objęcia funkcji przez nowego drużynowego. Dowodem przekazania jest protokół zdawczo-odbiorczy. Protokół ten jest podpisywany przez zdającego i przyjmującego obowiązki szefa jednostki. Kopie protokołu przekazuje się do właściwej komendy.

System pracy

33. W gromadzie/drużynie funkcjonuje system małych grup. W przypadku gromad/drużyn NS funkcjonuje on w zakresie, na jaki pozwala rodzaj niepełnosprawności jej członków.
34. Gromada/drużyna NS pracuje metodyką odpowiednią do wieku i stopnia rozwoju jej członków, uwzględniając specyfikę rodzaju ich niepełnosprawności.
35. Minimalna liczebność gromady zuchowej, drużyny harcerskiej i drużyny starszoharcerskiej wynosi 16 członków, łącznie z drużynowym. W uzasadnionych przypadkach, na czas określony i za zgodą właściwego komendanta, limit ten może zostać obniżony do 12 członków, łącznie z drużynowym.
36. Minimalna liczebność drużyny wędrowniczej wynosi 9 członków, łącznie z drużynowym.
37. Minimalna liczebność drużyny wielopoziomowej wynosi 16 członków, łącznie z drużynowym, przy czym liczebności grup metodycznych funkcjonujących w drużynie muszą umożliwiać pracę wychowawczą według odpowiednich metodyk, w tym funkcjonowanie małych grup.
38. Gromada liczy minimum 2 szóstki. Szóstka liczy od 4 do 8 członków. W szóstkach nie powinna występować koedukacja.
39. Drużyna harcerska i starszoharcerska złożone są z minimum 2 zastępów. Zastęp liczy od 5 do 8 członków. W zastępach harcerskich i starszoharcerskich nie występuje koedukacja.
40. Drużyna wędrownicza pracuje patrolami zadaniowymi, które liczą minimum 3 członków, zastępami, które liczą od 4 do 7 członków albo oboma tymi systemami jednocześnie.
41. Zbiórki gromady/drużyny:
 - 1) zbiórki gromady odbywają się regularnie, nie rzadziej niż raz w tygodniu;
 - 2) zbiórki drużyny harcerskiej, starszoharcerskiej, wędrowniczej odbywają się regularnie, co najmniej raz w miesiącu;
 - 3) zbiórki zastępów powinny odbywać się regularnie, pomiędzy zbiórkami drużyny;
 - 4) w przypadku drużyn wielopoziomowych:
 - a) poszczególne grupy metodyczne działają na zasadach opisanych w punktach od 41.1) do 41.3) w zakresie właściwym dla specyfiki danej drużyny,
 - b) zbiórki drużyny powinny odbywać się regularnie, nie rzadziej niż raz na kwartał;
 - 5) zbiórki patroli odbywają się z częstotliwością zależną od realizowanego zadania.
42. Działania prowadzone przez gromadę/drużynę muszą być ujęte w programie pracy drużyny zatwierdzonym przez właściwą komendę hufca. W przypadku zmiany uwarunkowań drużynowy aktualizuje program pracy gromady/drużyny i przedstawia zmiany właściwej komendzie hufca do zatwierdzenia.
43. W przypadku wykorzystywania w programie pracy gromady/drużyny elementów specjalności harcerskich muszą być spełnione warunki określone w pkt 55.1) niniejszej instrukcji.
44. O realizacji form pracy gromady/drużyny innych niż biwaki (patrz pkt 3.17) odbywających się poza miejscowością działania gromady/drużyny należy każdorazowo informować rodziców i komendanta hufca. Nie dotyczy to odbywających się regularnie zbiórek gromady/drużyny, o ile rodzice niepełnoletnich uczestników zostali poinformowani o rocznym programie pracy i miejscu odbywania się zbiórek.

Zasady kierowania jednostką

45. Działalnością gromady kieruje drużynowy przy pomocy przybocznego/przybocznych z udziałem kręgu rady.
46. Działalnością drużyny:
 - 1) harcerskiej kieruje drużynowy z udziałem rady drużyny,
 - 2) starszoharcerskiej kieruje rada drużyny, której przewodzi drużynowy,
 - 3) wędrowniczej kierują członkowie drużyny zgodnie z konstytucją drużyny.
47. W skład rady drużyny harcerskiej i starszoharcerskiej wchodzi: drużynowy, opiekun drużynowego, przyboczni, zastępowi oraz ewentualnie inni członkowie drużyny, zgodnie z przyjętymi w drużynie ustaleniami. Członkowie rady drużyny powoływani są rozkazem przez drużynowego.
48. System kierowania drużyną wielopoziomową stanowi przeniesienie postanowień punktów od 45 do 47 na grunt danej drużyny.
49. W przypadku gromad/drużyn NS, jeśli wymaga tego specyfika rodzaju niepełnosprawności członków gromady/drużyny NS, drużynowy określa inny skład i zakres kompetencji rady drużyny oraz sposób kierowania jednostką.
50. Ważne decyzje drużynowego oraz uchwały rady drużyny (w przypadku drużyn) drużynowy gromady/drużyny ogłasza w rozkazie.

Specjalność

51. Gromada/drużyna może realizować specjalność harcerską, rozumianą jako sposób realizacji programu harcerskiego opartego na metodzie i metodykach harcerskich, wzbogaconego o treści charakterystyczne dla danego rodzaju aktywności. Szczegółowe zasady prowadzenia wychowania w harcerskich specjalnościach określone są w odrębnych przepisach.
52. Założeniem stosowania specjalności jest długofalowa praca metodyczna, w której tradycyjne techniki harcerskie zostały uzupełnione lub częściowo zastąpione działaniami związanymi z przedmiotem specjalności, tak by powstały system umożliwiający stymulowanie wszechstronnego rozwoju członków gromady/drużyny.
53. Rozpoczęcie realizowania specjalności harcerskiej w gromadzie/drużynie może nastąpić w dowolnym momencie jej istnienia i wymaga zgody właściwego komendanta.
54. Gromada może realizować specjalność jedynie w przypadku funkcjonowania w ramach szczepla specjalnościowego lub w przypadku realizowania ciągu wychowawczego przez stałą współpracę z drużyną realizującą tę samą specjalność.
55. Gromada/drużyna chcąc realizować specjalność musi:
 - 1) wykazać, że kwalifikacje osób prowadzących działania specjalnościowe umożliwią realizowanie działań specjalnościowych w sposób niezagrażający bezpieczeństwu członków jednostki oraz osobom postronnym. Jeśli zasoby kadrowe jednostki tego nie gwarantują, gromada/drużyna musi dysponować szefem wyszkolenia specjalnościowego - specjalistą w zakresie przedmiotu danej specjalności, mającym niezbędne kwalifikacje. Wobec szefa wyszkolenia specjalnościowego stosuje się odpowiednio postanowienia punktów 26 i 27 niniejszej instrukcji;
 - 2) ująć w programie pracy gromady/drużyny sposób realizacji celów wychowawczych ZHP przy użyciu instrumentów metodycznych ZHP oraz działań i narzędzi wybranej specjalności (tj. włączenia działań i narzędzi specjalnościowych w system narzędzi wychowawczych opisany w Systemie Metodycznym ZHP);

- 3) ująć w programie pracy gromady/drużyny działania umożliwiające podniesienie umiejętności swoich członków w danej specjalności (tj. zdobywanie sprawności, uzyskiwanie uprawnień zewnętrznych itd.). Jeśli w dziedzinie będącej tematem specjalności funkcjonują uznane uprawnienia, patenty, certyfikaty kompetencji itd., w miarę możliwości zdobywanie ich winno mieć w programie jednostki specjalnościowej priorytet w stosunku do zdobywania porównywalnych uprawnień wewnętrznych ZHP;
 - 4) ująć w programie pracy gromady/drużyny informacje dotyczące współpracy jednostki z innymi środowiskami ZHP realizującymi daną specjalność, właściwym zespołem wsparcia specjalnościowego, organizacjami pozarządowymi aktywnymi w przedmiocie danej specjalności i organami państwowymi właściwymi dla tego przedmiotu (jeśli jest to wskazane ze względu na realizowaną specjalność);
 - 5) ująć w programie pracy gromady/drużyny co najmniej jedną formę promującą daną specjalność, np. przeprowadzenie kursu/szkolenia lub zorganizowanie stoiska na festynie.
56. Właściwy komendant stwierdza spełnienie przez gromadę/drużynę wymagań określonych w pkt 55 i ogłasza ją w rozkazie jednostką specjalnościową.
57. Kryteria określone w pkt 55 muszą być spełnione w każdym momencie pracy gromady/drużyny specjalnościowej. W przypadku stwierdzenia przez komendanta hufca niespełnienia powyższych wymagań stosuje się odpowiednio postanowienia pkt 126. Jeśli zastosowane przez komendę hufca kroki nie przyniosą oczekiwanego skutku, komendant hufca ogłasza w rozkazie, że dana gromada/drużyna przestała być jednostką specjalnościową.
58. Kolejne programy pracy gromady/drużyny specjalnościowej zawierają w szczególności ewaluację działań opisanych w punktach od 55.2) do 55.5). Do ewaluacji drużynowy załącza opinię właściwego zespołu wsparcia specjalnościowego.
59. Gromada/drużyna specjalnościowa może:
- 1) zmienić specjalność;
 - 2) zrezygnować z realizowania specjalności, przekształcając się w jednostkę niespecjalnościową.
60. Specjalność harcerska jest integralną częścią tożsamości i funkcjonowania gromady/drużyny, dlatego zmiany opisane w pkt 60 mogą mieć miejsce jedynie w wyjątkowych sytuacjach.
61. Zmiany opisane w pkt 60 właściwy komendant ogłasza w rozkazie.
62. Realizowanie specjalności w gromadzie/drużynie nie może kolidować z prowadzeniem w niej procesu wszechstronnego rozwoju i kształtowania charakteru członków jednostki.
63. W przypadku działania gromady/drużyny specjalnościowej niezgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału stosuje się postanowienia rozdziału „Zakończenie działalności”.

Dokumentacja

64. Drużynowy prowadzi następującą dokumentację:
- 1) program pracy gromady/drużyny zawierający cele wychowawcze, zatwierdzony przez właściwą komendę (aktualizowany w miarę potrzeb),
 - 2) plany zbiórek (konspekty) realizujących cele wychowawcze oraz podsumowanie zbiórek,
 - 3) listę obecności na zbiórkach i wydarzeniach gromady/drużyny,
 - 4) rozkazy drużynowego,
 - 5) zapisy w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,

- 6) zgody rodziców na przynależność do gromady/drużyny osób, które nie ukończyły 16 roku życia, oraz deklaracje członkowskie osób, które ukończyły 16 rok życia - po zebraniu przechowywane w hufcu;
 - 7) w przypadku gromady/drużyny NS lub gromady/drużyny integracyjnej: oświadczenia rodziców, prawnych opiekunów lub dorosłego członka ZHP potwierdzające spełnienie kryteriów członkostwa w tych jednostkach określonych w punktach 3.7) i 3.8) (wzór stanowi załącznik nr 4 do niniejszej Instrukcji);
 - 8) w przypadku drużyny wędrowniczej: konstytucję drużyny, przedstawioną właściwej komendzie.
65. Rekomenduje się prowadzenie dokumentacji w formie elektronicznej w systemie Microsoft 365 wykorzystywanym przez ZHP.

Postanowienia dotyczące gromad/drużyn nieprzetartego szlaku

66. Celami pracy w gromadzie/drużynie NS są:
- 1) zwiększanie samodzielności członków,
 - 2) integracja członków ze środowiskiem lokalnym, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
 - 3) pobudzanie zainteresowań członków,
 - 4) socjalizacja członków i zapobieganie patologiom poprzez proponowanie ciekawych form spędzania czasu wolnego,
 - 5) pedagogizacja środowiska rodzinnego członków,
 - 6) nauka poprzez zabawę, działanie i pracę,
 - 7) współodpowiedzialność za członków jednostki,
 - 8) wdrażanie członków na miarę ich możliwości do pracy, pomagania innym,
 - 9) indywidualizacja oddziaływań dostosowana do potrzeb i możliwości członków,
 - 10) wieloprofilowe wsparcie procesu rewalidacji zapobiegające pogłębianiu się istniejących dysfunkcji rozwojowych,
 - 11) współdziałanie z osobami pełnosprawnymi (edukacja włączająca).
67. Drużynowy powołuje rozkazem, według potrzeb, innych funkcyjnych drużyny, w tym może powołać pomocnika drużynowego, który składa pisemne zobowiązanie do pełnienia funkcji.
68. Wymagania, jakie musi spełniać pomocnik drużynowego:
- 1) ukończone 18 lat,
 - 2) posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy z dziećmi i/lub młodzieżą z określonym rodzajem niepełnosprawności,
 - 3) posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie pełnienia obowiązków opiekuna - dotyczy osób niebędących członkami ZHP,
 - 4) zawarł pisemne porozumienie wolontariackie, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej instrukcji, w którym zobowiązał się do pełnienia funkcji,
 - 5) posiada ważny certyfikat Safe from Harm,
 - 6) zrealizował wszelkie niezbędne czynności w świetle prawa powszechnie obowiązującego, wymagane do pracy z dziećmi i młodzieżą.
69. Zadania pomocnika drużynowego:
- 1) na równi z drużynowym odpowiada za bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny NS,

- 2) wspomaga funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami - w zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności,
 - 3) wspomaga działania wychowawcze.
70. Drużynowy NS oraz pomocnik drużynowego NS mogą podjąć opiekę nad grupami liczącymi maksymalnie:
- 1) w przypadku dzieci i młodzieży niesłyszących i słabo słyszących do 8 osób,
 - 2) w przypadku dzieci i młodzieży niewidomych i słabo widzących do 10 osób,
 - 3) w przypadku dzieci i młodzieży z chorobami przewlekłymi do 16 osób,
 - 4) w przypadku dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi do 8 osób,
 - 5) w przypadku dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością ruchową do 12 osób,
 - 6) w przypadku dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim do 16 osób,
 - 7) w przypadku dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym do 8 osób,
 - 8) w przypadku dzieci i młodzieży z autyzmem do 4 osób,
 - 9) w przypadku dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zagrożonych uzależnieniem lub z zaburzeniami zachowania do 16 osób.
71. Minimalna i maksymalna liczebność gromad/drużyn NS wynika z uwarunkowań określonych w pkt. 70. Liczebność gromady/drużyny NS powinna gwarantować pracę jednostki zgodną z harcerską metodą wychowawczą.

Krąg akademicki

72. Krąg akademicki jest podstawową jednostką organizacyjną ZHP, stwarzającą wędrownikom, instruktorom i członkom starszyny studiującym lub w inny sposób związanym ze środowiskiem akademickim możliwość działania harcerskiego w tymczasowym otoczeniu ośrodka akademickiego.
73. Celami działania kręgu akademickiego są:
- 1) rozwój harcerski i instruktorski jego członków,
 - 2) podejmowanie służby społecznej na rzecz harcerstwa, środowiska i swych członków,
 - 3) utrzymywanie więzi ze środowiskiem harcerskim i wspólnotą instruktorską,
 - 4) szeroko pojęta promocja harcerstwa.
74. Osoby inne niż wymienione w pkt 72, w tym osoby niezrzeszone w ZHP, mogą działać przy kręgu akademickim. Konstytucja kręgu akademickiego może przyznawać takim osobom część uprawnień członków kręgu, w tym prawo do czynnego uczestniczenia w życiu kręgu i prawo do używania symboli kręgu, nie może im jednak przyznać biernego prawa wyborczego do władz kręgu.
75. Członkostwo w kręgu akademickim może być łączone z członkostwem w innej podstawowej jednostce organizacyjnej. W takim przypadku przydział służbowy określany jest na wniosek zainteresowanego członka zgodnie z odrębnymi przepisami.

Rozpoczęcie działalności

76. Krąg akademicki może działać w hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.

77. W celu utworzenia kręgu akademickiego co najmniej 6 pełnoletnich wędrowników, instruktorów, członków starszyny spełniających warunki członkostwa w kręgu akademickim składa do właściwego komendanta:
- 1) wniosek o utworzenie kręgu akademickiego,
 - 2) uchwałę o wyborze komendanta/przewodniczącego,
 - 3) pisemne zobowiązanie wybranego komendanta/przewodniczącego do prowadzenia kręgu akademickiego,
 - 4) program pracy kręgu akademickiego w okresie próbnym.
78. Komendant, o którym mowa w pkt 77, powołuje krąg akademicki na okres próbny i mianuje jego komendanta/przewodniczącego, ogłaszając te fakty w rozkazie.
79. W momencie powołania kręgu akademickiego właściwy komendant udziela komendantowi/przewodniczącemu upoważnienia do przetwarzania danych osobowych członków kręgu akademickiego.
80. Okres próbny dla kręgu akademickiego trwa do 6 miesięcy.
81. W trakcie okresu próbnego krąg akademicki postępuje się nazwą zawierającą określenie „próbny”.
82. Warunkiem pozytywnego zakończenia okresu próbnego jest:
- 1) praca zgodna z obowiązującymi przepisami i metodą harcerską;
 - 2) opracowanie i uchwalenie konstytucji kręgu akademickiego, określającej szczegółowo wewnętrzną organizację kręgu akademickiego; krąg akademicki jest zobowiązany uwzględnić uwagi właściwej komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia jej konstytucji;
 - 3) pozytywna ocena realizacji programu pracy okresu próbnego przez właściwą komendę.
83. Po spełnieniu powyższych wymagań właściwy komendant zamyka okres próbny, ogłaszając tę decyzję rozkazem.
84. Po zakończeniu okresu próbnego krąg akademicki może ubiegać się o przyznanie sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o sztandar regulują odrębne przepisy.
85. Jeśli wymagania wymienione w pkt 82 nie zostaną spełnione w terminie określonym w pkt 80, okres próbny zostaje zakończony z wynikiem negatywnym, co jest równoznaczne z likwidacją kręgu akademickiego.

System pracy

86. Krąg akademicki pracuje zgodnie z metodą harcerską, samodzielnie planując swoją pracę.
87. Krąg akademicki działa na podstawie przyjętej przez siebie konstytucji, określającej strukturę kręgu oraz zasady jego funkcjonowania i podejmowania decyzji.
88. Krąg akademicki liczy co najmniej 6 członków. Osoby, o których mowa w pkt 74, nie są uwzględniane przy określaniu liczebności kręgu akademickiego.
89. Zbiórki kręgu akademickiego odbywają się regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu.

Zasady kierowania jednostką

90. Kręgiem akademickim kieruje komendant/przewodniczący wybierany przez krąg.
91. Komendantem/przewodniczącym kręgu akademickiego jest instruktor. Komendant hufca może wyrazić zgodę na pełnienie funkcji komendanta/przewodniczącego kręgu akademickiego również przez wędrownika lub członka starszyny przygotowanego do pracy metodyką

wędrowniczą i mającego otwartą próbę przewodnikowską. Decyzję kręgu zatwierdza rozkazem właściwy komendant.

92. Komendant/przewodniczący:

1) odpowiada za:

- a) współpracę ze środowiskiem działania kręgu,
- b) realizację programu pracy kręgu,
- c) prowadzenie ewidencji członków kręgu mających do niego przydział służbowy w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,
- d) zbieranie i odprowadzenie składek członkowskich członków kręgu mających do niego przydział służbowy,
- e) gospodarkę finansową i majątkową kręgu,
- f) prowadzenie dokumentacji kręgu;

2) wydaje rozkazy;

3) wykonuje inne czynności powierzone mu przez krąg lub właściwego komendanta.

93. Konstytucja kręgu akademickiego może określić dodatkowe organy i funkcje w kręgu oraz ich zadania i uprawnienia.

Dokumentacja

94. Krąg akademicki prowadzi następującą dokumentację:

1. konstytucję kręgu przedstawioną właściwej komendzie,
2. rejestr osób współpracujących z kręgiem,
3. zapisy w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,
4. wykaz decyzji kręgu podjętych w formie określonej w konstytucji,
5. rozkazy komendanta/przewodniczącego kręgu,
6. program pracy zatwierdzony przez właściwą komendę (aktualizowany w miarę potrzeb),

95. Rekomenduje się prowadzenie dokumentacji w formie elektronicznej w systemie Microsoft 365 wykorzystywanym przez ZHP.

Krąg instruktorski, starszyny, seniorów

96. Celami działania kręgu instruktorskiego, kręgu starszyny, kręgu seniorów, w dalszej części obecnego rozdziału określanym wspólnym mianem kręgu, są:

- 1) rozwój harcerski jego członków,
- 2) rozwój instruktorski jego członków będących instruktorami,
- 3) podejmowanie służby społecznej na rzecz harcerstwa, środowiska i swych członków,
- 4) podejmowanie działań służących promocji harcerstwa,
- 5) w przypadku kręgu seniorów - tworzenie wspólnoty seniorów harcerskich.

97. Członkami kręgu mogą być instruktorzy, członkowie starszyny, seniorzy.

Rozpoczęcie działalności

98. Krąg może działać w szczepie, związku drużyn, hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.

99. W przypadku kręgu działającego w szczepie lub związku drużyn właściwym komendantem jest komendant hufca, w którym działa odpowiednio szczep lub związek drużyn.

100. Krąg działający w szczepie nie jest uwzględniany przy ocenie spełniania przez szczep warunku minimalnej liczebności.
101. Krąg działający w związku drużyn jest uwzględniany przy ocenie spełniania przez związek drużyn warunku minimalnej liczebności.
102. W celu utworzenia kręgu co najmniej 6 członków ZHP należący do grup członkowskich wymienionych w pkt 97 składa do właściwego komendanta:
 - 1) wniosek o utworzenie kręgu wraz z wybraną nazwą rodzajową (krąg instruktorski, krąg starszyny, krąg seniorów, krąg instruktorów i starszyny itp.),
 - 2) uchwałę o wyborze komendanta/przewodniczącego,
 - 3) pisemne zobowiązanie wybranego komendanta/przewodniczącego do prowadzenia kręgu,
 - 4) konstytucję kręgu określającą jego cele i zadania, przy czym krąg jest zobowiązany uwzględnić uwagi właściwej komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia jej konstytucji kręgu.
103. Po spełnieniu powyższych wymagań i zaakceptowaniu proponowanej nazwy rodzajowej właściwy komendant powołuje krąg, ogłaszając tę decyzję rozkazem.
104. Krąg może ubiegać się o przyznanie sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o sztandar regulują odrębne przepisy.

System pracy

105. Krąg działa na podstawie przyjętej przez siebie konstytucji przedstawionej właściwej komendzie. Konstytucja kręgu określa strukturę kręgu oraz zasady jego funkcjonowania i podejmowania decyzji.
106. Krąg liczy co najmniej 6 członków, z zastrzeżeniem, że w przypadku kręgu instruktorskiego co najmniej połowa członków to instruktorzy.
107. Zbiórki kręgu odbywają się w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na kwartał.

Zasady kierowania jednostką

108. Komendant/przewodniczący jest wybierany przez krąg zgodnie z jego konstytucją, decyzję kręgu zatwierdza rozkazem właściwy komendant. Komendantem/przewodniczącym kręgu instruktorskiego może być wyłącznie instruktor.
109. Komendant/przewodniczący:
 - 1) odpowiada za:
 - a) współpracę ze środowiskiem działania kręgu,
 - b) realizację programu pracy kręgu,
 - c) prowadzenie dokumentacji kręgu,
 - d) działalność finansowo-gospodarczą kręgu;
 - 2) wydaje rozkazy;
 - 3) wykonuje inne czynności powierzone mu przez krąg lub właściwego komendanta.
110. Konstytucja kręgu może określić dodatkowe organy i funkcje w kręgu oraz ich zadania i uprawnienia.

Dokumentacja

111. Krąg prowadzi i przechowuje następującą dokumentację:
 - 1) konstytucję kręgu przedstawioną właściwej komendzie,
 - 2) zapisy w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,

- 3) wykaz decyzji kręgu podjętych w formie określonej w konstytucji,
 - 4) rozkazy komendanta/przewodniczącego kręgu,
 - 5) program pracy zatwierdzony przez właściwą komendę (aktualizowany w miarę potrzeb),
112. Rekomenduje się prowadzenie dokumentacji w formie elektronicznej w systemie Microsoft 365 wykorzystywanym przez ZHP.

Harcerski klub specjalnościowy

113. Harcerski klub specjalnościowy, zwany dalej HKS, prowadzi działalność na podstawie programu pracy zatwierdzonego przez właściwą komendę. Program pracy HKS powinien być skonstruowany tak, aby poprzez zdobywanie sprawności, specjalistycznych odznak, certyfikatów, uprawnień itp. jego członkowie realizowali wybraną specjalność i podnosili swoje kwalifikacje.

Rozpoczęcie działalności

114. HKS może działać w szczepie, związku drużyn, hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.
115. W przypadku HKS działającego w szczepie lub związku drużyn właściwym komendantem jest komendant hufca, w którym działa szczep lub związek drużyn.
116. W celu utworzenia HKS co najmniej 6 wędrowników, instruktorów, członków starszyny składa do właściwego komendanta:
- 1) wniosek o utworzenie HKS,
 - 2) pisemne zobowiązanie proponowanego przewodniczącego do prowadzenia HKS,
 - 3) konstytucję HKS określającą jego strukturę oraz zasady funkcjonowania i podejmowania decyzji.
117. Komendant, o którym mowa w pkt 115 powołuje HKS i mianuje jego przewodniczącego, ogłaszając te decyzje w rozkazie.
118. HKS może ubiegać się o przyznanie sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o sztandar regulują odrębne przepisy.

System pracy i zasady kierowania jednostką

119. Członkami HKS mogą być członkowie ZHP. Zuchy, harcerze, harcerze starsi i wędrownicy mogą być członkami HKS pod warunkiem, że nie mogą rozwijać swoich zainteresowań w macierzystych drużynach, pozostają jednak w nich z przydziałem służbowym.
120. Osoby niezrzeszone w ZHP posiadające specjalistyczne kwalifikacje lub inne zasoby cenne dla funkcjonowania HKS mogą współpracować z HKS. Konstytucja HKS może przyznawać takim osobom część uprawnień członków HKS, w tym prawo do czynnego uczestniczenia w życiu klubu i prawo do używania symboli klubu, nie może im jednak przyznać biernego prawa wyborczego w wyborach władz klubu.
121. Na czele HKS stoi przewodniczący (zależnie od tradycji środowiska i specjalności może też nosić miano prezesa, komandora itp.). Przewodniczącym HKS jest pełnoletni instruktor ZHP. Przewodniczący HKS powinien posiadać wiedzę i umiejętności z zakresu specjalności

realizowanej przez HKS, pozwalające prowadzić działalność specjalnościową zgodnie z wymogami bezpieczeństwa. W przypadku, kiedy przewodniczący nie posiada takich kwalifikacji, w klubie musi być specjalista danej specjalności posiadający takie kwalifikacje - szef wyszkolenia specjalnościowego.

122. HKS może prowadzić działalność na rzecz osób niezrzeszonych w ZHP. Jest to element służby harcerskiej na rzecz społeczności lokalnej.
123. HKS współpracuje z organizacjami i instytucjami prowadzącymi działalność w obszarze aktywności będącym podstawą danej specjalności harcerskiej. Wszelkie porozumienia, zgody, umowy itp. podpisują właściwy komendant i skarbnik.

Dokumentacja

124. HKS prowadzi i przechowuje następującą dokumentację pracy wychowawczo-organizacyjnej:
 - 1) książkę pracy,
 - 2) zapisy w systemie ewidencyjnym ZHP „Tipi”,
 - 3) program pracy HKS zatwierdzony przez właściwą komendę (aktualizowany w miarę potrzeb),
 - 4) konstytucję HKS zawierającą zasady bezpiecznego działania w danej specjalności,
 - 5) wykaz posiadanego sprzętu specjalnościowego wraz z odpowiednimi certyfikatami (jeśli są wymagane),
 - 6) kopie zawartych porozumień, dotyczących danej specjalności,
 - 7) kopie dokumentów potwierdzających kwalifikacje kadry specjalnościowej,
 - 8) oryginały lub kopie (potwierdzone „za zgodność z oryginałem”) zezwoleń na prowadzenie działalności specjalnościowej, jeśli takowe są wymagane przepisami państwowymi.
125. Rekomenduje się prowadzenie dokumentacji w formie elektronicznej w systemie Microsoft 365 wykorzystywanym przez ZHP.

Zakończenie działalności jednostki

126. Na wniosek szefa jednostki właściwa komenda może podjąć decyzję o rozwiązaniu jednostki. W przypadku drużyny wędrowniczej lub kręgu wniosek ten musi wynikać z decyzji jednostki podjętej zgodnie z jej konstytucją.
127. W przypadku, gdy jednostka działa niezgodnie z celami, zasadami i regulaminami ZHP, w tym działa bez aktualnego programu pracy zatwierdzonego przez właściwą komendę, a w przypadku gromady i drużyny, również gdy jednostka działa niezgodnie z metodą harcerską i odpowiednimi metodykami:
 1. właściwy komendant może wydać decyzję, w której:
 - 1) wyznaczy okres do 6 miesięcy na doprowadzenie działań jednostki do zgodności z przepisami ZHP;
 - 2) zwolni z pełnionej funkcji szefa jednostki, w przypadku gromady, drużyny i klubu specjalnościowego, mianując jednocześnie nowego, zaś w przypadku kręgu polecając dokonanie wyboru przez krąg nowego komendanta w określonym terminie;
 2. właściwa komenda może podjąć uchwałę o rozwiązaniu jednostki, o ile uzna, że podjęcie przez właściwego komendanta decyzji, o których mowa powyżej, nie doprowadzi do sytuacji, w której działania jednostki będą zgodne z przepisami ZHP.

128. Szefowi jednostki przysługuje prawo do odwołania się od decyzji o zwolnieniu z funkcji lub rozwiązaniu jednostki w ciągu 14 dni od daty powiadomienia o tej decyzji. Odwołanie wnosi się do:
- 1) komendanta chorągwi, jeśli przedmiotem odwołania jest decyzja o zwolnieniu z funkcji,
 - 2) komendy chorągwi, jeśli uchwałę w przedmiocie rozwiązania jednostki podjęła komenda hufca,
 - 3) Głównej Kwatery ZHP, jeśli uchwałę w przedmiocie rozwiązania jednostki podjęła komenda chorągwi,
 - 4) Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP, jeśli uchwałę w przedmiocie rozwiązania jednostki podjęła Główna Kwatera ZHP.
129. W przypadku rozwiązania jednostki, również próbnej, właściwy komendant ma obowiązek zaproponować mającym do niej przydział członkom ZHP przydział do innej jednostki.
130. W przypadku gromad i drużyn działających w szczepach lub związkach drużyn majątek ZHP użytkowany przez rozwiązana jednostkę jest przekazywany do użytkowania przez odpowiednio szczep lub związek drużyn. W pozostałych przypadkach majątek rozwiązanej jednostki jest przejmowany przez właściwą komendę.
131. Jeśli rozwiązywana jednostka posiadała sztandar lub inne muzealia, przejmowane są one przez właściwą komendę, która postępuje z nimi zgodnie z postanowieniami odpowiednich przepisów, lub przekazywane są one bezpośrednio przez jednostkę do muzeum.
132. Dokumentacja rozwiązywanej jednostki jest przejmowana przez właściwą komendę.
133. Na wniosek szefa rozwiązywanej jednostki właściwy komendant może zastrzec numer i nazwę jednostki w oczekiwaniu na przyszłe odrodzenie się jednostki po rozwiązaniu problemów, które były przyczyną jej likwidacji. Zastrzeżone w ten sposób numer lub nazwa rozwiązanej jednostki nie będą w przyszłości dostępne dla nowo powstających jednostek, z wyjątkiem jednostki, która przejmie tradycję rozwiązanej jednostki.

Finanse i gospodarka majątkowa jednostki

134. Gospodarka finansowa i majątkowa prowadzona jest zgodnie z zasadami oraz terminami określonymi w hufcu i w chorągwi, do których należy jednostka.
135. Odpowiedzialność majątkowa i prawna:
- 1) za powierzony majątek, prawidłowe prowadzenie gospodarki majątkowej oraz wymaganą dokumentację odpowiedzialność majątkową i prawną ponosi szef jednostki, zaś w przypadku niepełnoletniego drużynowego - pełnoletni opiekun gromady/drużyny;
 - 2) sprawy związane z działalnością finansową i prowadzeniem dokumentacji finansowej jednostki mogą być powierzone innej pełnoletniej osobie, która się do tego pisemnie zobowiąże.
136. Kontrolę nad działalnością gospodarczo-finansową jednostki sprawuje właściwy komendant przy pomocy skarbnika, właściwa komenda oraz komisje rewizyjne odpowiednich szczebli wg postanowień Statutu ZHP.
137. Wszystkie kwestie nieujęte w niniejszej instrukcji oraz budzące jakiegokolwiek wątpliwości należy uzgadniać z właściwym komendantem i skarbnikiem.

Biwaki

138. Biwaki stanowią element śródrocznej pracy jednostek i muszą być ujęte w programie pracy jednostki.
139. O szczegółach realizacji biwaku szef jednostki informuje właściwego komendanta, przesyłając w formie papierowej lub elektronicznej:
- 1) nie później niż na 10 dni przed rozpoczęciem biwaku:
 - a) miejsce biwaku w postaci umożliwiającej osobom trzecim dotarcie na biwak (adres, dokładne współrzędne geograficzne w przypadku noclegów w terenie itp.),
 - b) wykaz kadry biwaku wraz z pełnioną funkcją, w tym ze wskazaniem komendanta biwaku - osoby kierującej jego przeprowadzeniem,
 - c) spodziewaną liczbę uczestników z podziałem na grupy wiekowe wg pkt 140,
 - d) ramowy plan biwaku,
 - e) plan finansowy (wpływy, wydatki);
 - 2) nie później niż na 3 dni przed rozpoczęciem biwaku:
 - a) listę uczestników wraz z numerami członkowskimi z podziałem na grupy wiekowe wg pkt 141,
 - b) informację o polisie ubezpieczeniowej NNW, jeśli zaplanowane na biwaku działania wykraczają poza zakres polisy wykupionej w ramach podstawowej składki członkowskiej (np. działania specjalnościowe lub wyjazdy zagraniczne).
140. Podczas biwaku za bezpieczeństwo uczestników odpowiedzialni są pełnoletni opiekunowie (wliczając komendanta biwaku). Jeśli opiekun nie jest członkiem ZHP, musi mieć zawarte pisemne porozumienie wolontariackie z ZHP oraz wykupioną polisę ubezpieczeniową OC.
141. Jeden opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie:
- a) 20 uczestnikami biwaku w wieku przekraczającym 10 lat,
 - b) 15 uczestnikami biwaku, jeśli przynajmniej jeden z nich nie ukończył 10 lat.
- Jeśli biwak spełnia kryteria wypoczynku, należy stosować przepisy dotyczące wypoczynku.
142. Właściwy komendant może wyrazić zgodę na organizację biwaku, na którym pod opieką jednego opiekuna pozostawać będzie liczba uczestników przekraczająca limity określone w pkt 141.
143. Właściwy komendant zatwierdza biwak zgłoszony zgodnie z punktem 139.1) nie później niż na 3 dni przed rozpoczęciem biwaku. Właściwy komendant może zgłosić uwagi dotyczące planowanego biwaku. Komendant biwaku jest zobowiązany zapoznać się ze zgłoszonymi uwagami. W przypadku stwierdzenia przez właściwego komendanta zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników biwaku lub niespełnienia wymagań formalnych związanych z organizacją biwaku ma on prawo do odwołania biwaku.
144. Program biwaku zagranicznego musi zostać zaakceptowany przez pełnomocnika komendanta chorągwi ds. współpracy zagranicznej bądź osobę przez niego upoważnioną.
145. Wpłaty uczestników biwaku zbierane są w formie dodatkowej składki członkowskiej zadaniowej. Istnieje możliwość finansowania biwaku ze środków pochodzących z innych źródeł (sponsor, dotacje itp.).
146. Rozliczenie biwaku odbywa się na zasadach przyjętych w hufcu i chorągwi, w której działa jednostka.

147. Należy pamiętać, że w myśl przepisów państwowych biwak może spełniać kryteria wypoczynku ze wszystkimi tego konsekwencjami i podlega wówczas rejestracji we właściwym kuratorium oświaty.
148. W przypadku, gdy biwak odbywa się w czasie ferii letnich, wiosennej przerwy świątecznej, ferii zimowych oraz zimowej przerwy świątecznej, w terminach określanych każdorazowo w kalendarzu roku szkolnego przez właściwego ministra, należy stosować zasady określone w Instrukcji Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej.

Załączniki

- 1) Wzór porozumienia wolontariackiego drużynowego,
- 2) Wzór porozumienia wolontariackiego opiekuna niepełnoletniego drużynowego,
- 3) Wzór porozumienia wolontariackiego pomocnika drużynowego w jednostce NS,
- 4) Oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego/członka ZHP potwierdzające spełnienie kryteriów członkostwa w jednostkach NS,
- 5) Protokół przekazania jednostki,
- 6) Schemat rozkazu drużynowego.

